

Škody na hospodárskych zvieratách

Dobytku chýbajú prirodzené obranné reakcie pred predátorom a stáva sa preto ľahkou korisťou šeliem. Ovce v horských oblastiach sú obzvlášť zraniteľné. A predsa vlci alebo medvede ročne zabijú menej ako 1,0 % celkového počtu oviec v SR. Podľa zákona č.543/2002 štát platí náhradu za dokázanú škodu.

Výška škody nesúvisí len s počtom predátorov. Aj jeden vlk (alebo pes) dokáže zabiť viac oviec, ak nie sú dostatočne chránené. Kvalitný elektrický ohradník alebo aj správne vycvičený pastiersky strážny pes, ako je Slovenský čuvač môže podstatne minimalizovať straty.

Taliansky maremmansko-abruzzský pastiersky pes úspešne stráži čriedu oviec a kôz pred medvedmi v Nórsku

Hlavné zásady pri výchove pastierskeho strážneho psa

- výber vhodnej rasy u renomovaného chovateľa
- od 8. týždňa držať šteňatá navzájom oddelené avšak spolu s ovcami, v kontakte s človekom nech sú čo najmenej (pravdepodobne najproblematickejšia podmienka úspechu)
- pozorovať psa a usmerňovať nežiadúce správanie (ale netrestať ho nikdy bitkou)
- viesť psa k tomu, aby zostával s čriedou alebo v jej tesnej blízkosti
- zabezpečiť jeho zdravie a bezpečnosť
- viesť stádo s ohľadom na vek a skúsenosti psa (napr. vyberať menej rozľahlé pastviny kým je pes mladší a neskúsený)
- byť trpezlivý a venovať dostatok času výchove psa. Nezabudnite, že môže trvať 2 aj viac rokov, kým strážny pes dospeje

SWS - Slovak Wildlife Society

Sme nezisková mimovládna organizácia založená v r.1998. Naším cieľom je pomôcť zaistiť prežitie ohrozených druhov a zachovanie ich pôvodného prostredia na Slovensku. Snažíme sa riešiť problémy spolunažívania zvierat a človeka komplexne. Od r.2000 podporujeme chovateľov, aby používali strážnych psov na ochranu oviec pred šelmami. Organizujeme pobyty turistov v prírode, aby sme ukázali miestnym obyvateľom, že môžu prosperovať vďaka medveďom, vlkom a rysom vo svojej krajine.

*SWS - Slovak Wildlife Society
P.O. Box 72, Liptovský Hrádok, 033 01
info@slovakwildlife.org tel.: 0907-446714
www.slovakwildlife.org*

Pastierske strážne psy a ochrana šeliem

Slovenský čuvač stráži ovce pred vlkami v rámci projektu, Ochrana oviec a záchrana veľkých šeliem na Slovensku

Nová úloha starej tradície

Aké sú pastierske strážne psy?

Pastierske strážne psy (PSP) sú rozdielne od tých, čo pomáhajú pastierom zavracať stádo ako to robia Maďarský puli, Škótska borderská kólia alebo Nemecký ovčiak. Ich úlohou je chrániť stádo pred vonkajším ohrozením, akým môžu byť vlci a medvede.

Sú to zväčša veľké psy (výška až 70 cm v lopatkách, hmotnosť viac ako 45 kg), sú samostatné, inteligentné a tvrdohlavé. Majú pokojnú povahu a neprejavujú typické správanie predátora (upretý pohľad, zakrádanie sa a prenasledovanie) ako to robia psy na zavracanie. Väčšina rás PSP je vzhľadom podobná ovciam, má veľkú hlavu, visiace uši a dlhú niekedy bielu srst'.

Ročný kaukazský ovčiak stráži ovce v Turci, rok 2002

Správny PSP je verný (zostáva s čriedou, ktorú má strážiť), spoľahlivý (ovciam neublíži) a je schopný brániť stádo v prípade nebezpečenstva. Nie všetky rasy sa hodia pre túto úlohu, buď nemajú požadované vlastnosti alebo sa správajú nežiadúco, napr. nahánajú ovce. Medzi tradičné plemená PSP patria Slovenský čuvač, poľský Podhalanský ovčiak, Kaukazský ovčiarsky pes, Stredoázijský ovčiak a maďarský Komondor a Kuvasz.

Pastierske strážne psy neznamenujú bezchybný systém ochrany pred predátormi. V prvých rokoch výcviku je potrebná veľká trpezlivosť, aby sa zvládli problémy ako keď sa pes chce hrať s ovcami, alebo odbieha od stáda. Napriek tomu väčšina psov sa dá vycvičiť alebo vyrastie z nežiadúceho správania. Početné štúdie ukazujú, že pastierske strážne psy môžu podstatne redukovať straty spôsobené veľkými šelmami.

Ako cvičiť pastierske strážne psy

Zabezpečenie dobrého dospelého jedinca PSP, ktorý ma tri požadované vlastnosti (spoľahlivosť, vernosť, schopnosť chrániť), závisí od vrodenej vlastností ako aj správnej metódy výcviku. Po zvolení vhodnej rasy, šteňatá musia vyrastať v úzkom spojení so stádom, ktoré majú v budúcnosti chrániť.

Kritické obdobie pre formovanie spoločenských vzťahov u domácich psov nastáva medzi 4. a 14. týždňom. Počas tohto obdobia si môžu vytvárať silné puto k iným druhom. Tento jav sa využíva pri výchove PSP. Sociálne väzby sa ťažšie utvárajú po 16. týždni, preto je dôležité začať s výcvikom od šteňaťa. Avšak nesmie byť od matky oddelené príliš skoro, pretože neskôr by mohlo mať strach z iných psov. Najvhodnejší je vek 6-8 týždňov.

